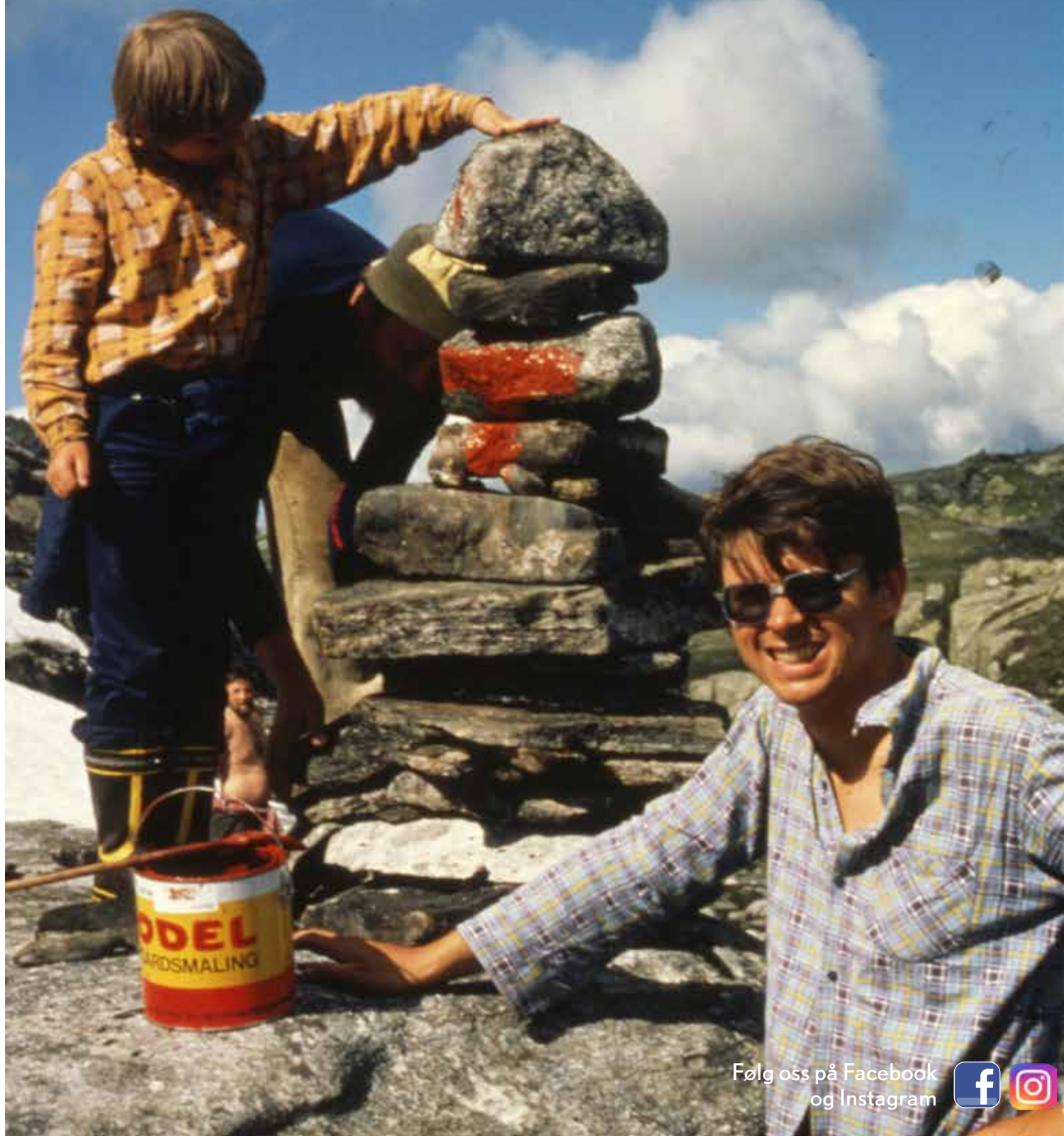

HT-NYTT

47. ÅRGANG

NR 1 2025

Følg oss på Facebook
og Instagram

Turen starter med

Haugesund Turistforening

HT-NYTT

Utgiver

Haugesund Turistforening
Strandgata 171, 5525 Haugesund
52 71 53 11
haugesund@dnt.no
dnt.no/haugesund

HT-nytt utgis to ganger i året.

Opplag: 3880

Design og trykk: HBO Grafisk

REDAKSJON:

Lotte Størksen
Per Qvale
Knut Lund Jacobsen
Inger Kallevik Haavik

ADMINISTRASJON:

Rune Stumo

Daglig leder
rune.stumo@dnt.no

Rolf Svendsen

Leder prosjekt og teknisk drift
rolf.svendsen@dnt.no

Njål Hetland

Aktivitetsrådgiver
njaal.hetland@dnt.no

Belinda Lid Gundersen

Barnas Turlag, DNT ung, skole og
integrering
belinda.gundersen@dnt.no

Marita Lindanger Nårstad

Økonomi- og administrasjon
marita.narstad@dnt.no

Lotte Størksen

Kommunikasjon
lotte.storksen@dnt.no

Suda Turlag:

Bjarne Bertelsen

Etne Turlag:

Jorunn Bringeland Berge

Vindafjord Turlag:

Per Fatland

KONTINGENTSATSER 2025

Ordinært medlem	835 kr
Husstandsmedlem	460 kr
Ung (13-25 år)	355 kr
Barn (0-12 år)	150 kr
Senior eller ufør	655 kr
Familie	1 495 kr
Livsvarig medlem	20 875 kr

Flerårig barne-
medlemskap 0-12 år 1 200 kr

GI ET MEDLEMSKAP I GAVE!

I tillegg til medlemskap for ett år,
har vi også:

Barnas Turlag:

Medlemskap frem til 12 år
1.200,-

Jubileum:

Ordinært medlemskap i 10 år
8.100,-

Livsvarig medlemskap:

20.875,-

dnt.no/medlem

STYRET I HAUGESUND TURISTFORENING

Rolf Børseth, styreleder

May Britt Vihovde, nestleder

Anne Kindlihaugen

Eli S. Severinsen

Geir Kvassheim

Harald Selsås

Oddbjørn Jensen

Johan Skjetne, varamedlem

Maria-Louise Bordvik, varamedlem

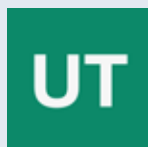
Referater fra styremøtene finner du på vår nettside dnt.no/haugesund – Om oss

NYTTIGE APPER

DNT hyttebetaling

Med appen DNT hyttebetaling kan du enkelt betale for proviantuttak og overnatting på hyttene våre, om du ikke har forhåndsbestilt seng eller rom. Skriv inn protokollnummeret og legg varene i handlevogna. Betal når du har dekning. God tur!

UT

Finn din tur blant tusenvis av turforslag og hytter i hele Norge. Skal du bestille overnatting, søker du opp hytta på UT. I UT-kartet kan du se merkede sommerstier eller vinterløyper og finne rutebeskrivelser, turforslag, hytter og spennende turmål. Kanskje finner du en ny sti i nærheten av der du bor? Se UT.no eller bruk appen UT

DNT Medlem

Last ned medlemsbevis som app til din telefon. På Min side fra dnt.no finner du alltid informasjon om status på ditt medlemskap og kan gjøre endringer.

INNHold

Leder.....	4
Dikt.....	5
Haugesund Turistforening gjennom 100 år	6
Overnatting i hengekøyer på Stora Trongjo og Nuten ...	12
Gamle kirkeveger til Avaldsnes.....	14
Olalia sommersesong og gratis overnatting	16
Hils på Njål – Ny medarbeider i administrasjonen.....	17
– Kanskje Saudas finaste klasserom?	18
Bli med Haugesund Turistforening på tur!	19
Full rulle for friluftsglede	20
Barnas Turlag – tilbud til barnefamilier.....	22
Ny bro i Etnefjellet.....	23
5 turer med Sauda Turlag.....	23
Inger og Anne på eventyr i Sveio	24
Fellestur til Øvre Sandvatn	26
To nye æresmedlemmer i Haugesund Turistforening	28
Historia om drengen og tause som ville ha kvarandre...	29
Høvringøy kysthytte er åpnet.....	30
Tur til Ryvarden	31
Tilbakeblikk.....	32
Bli inspirert til å ta med maten ut!.....	33
Våre hytter.....	34

ET JUBILEUMSÅR MED AKTIVITET OG UTVIKLING

2025 er både Friluftslivets år og jubileumsår for Haugesund Turistforening, som fyller 100 år. Det er en milepæl for oss, og en god anledning til å se tilbake – og samtidig rette blikket fremover.

Året startet med den nasjonale markeringen Hele Norge bærer, og i mars samlet vi medlemmer, samarbeidspartnere og frivillige til jubileumsfest. Det ble en fin feiring av alt vi har fått til sammen – og av frivilligheten som bærer foreningen.

Samtidig er vi opptatt av å bruke jubileumsåret til videre utvikling. I april startet vi arbeidet med å etablere nye padleruter på Haugalandet. Målet er å gjøre det enklere og tryggere å bruke sjøen som arena for friluftsliv. I april åpnet vi også Høvringøy kysthytte – en ny DNT-hytte i et flott kystlandskap, som allerede har fått gode tilbakemeldinger.

Et annet viktig fokusområde er bruken av foreningens fjellhytter. Mange bruker dem som turmål, men vi ønsker at flere også overnatter. Derfor har vi i år gjennomført kampanjer med gratis overnatting for å senke terskelen og vise hva hyttene har å by på. Vi håper det bidrar til økt bruk og kjennskap til hyttenettverket vårt. I fjor kjøpte foreningen ny hytte i Slettedalen i Sauda. Hytta har fått navnet Austmannabu, opp-

kalt etter stedet den ligger på. Vi er nå i gang, sammen med arkitekt for å få gjennomført en bruksendring, slik at hytta kan tas i bruk som DNT-hytte. Målet er å kunne åpne Austmannabu for medlemmer og turgåere høsten 2025.

Når det gjelder økonomien, har foreningen i flere år hatt gode overskudd. 2025 ser ut til å bli et noe strammere år. Vi merker nedgang i inntektene fra sponsorer og tilskudd fra det offentlige, og – som forventet – en reduksjon i overnattingsinntektene fra Flokehyttene. I tillegg har foreningen nå seks fast ansatte, noe som gir økte lønnskostnader. Styret og administrasjonen er bevisste på situasjonen, og jobber aktivt for å sikre at Haugesund Turistforening også fremover har en trygg og solid økonomi.

Friluftslivet er i stadig utvikling, og behovene til medlemmene endrer seg. Gjennom jubileumsåret vil vi fortsette å legge til rette for et bredt tilbud – fra fjell til fjord og kyst. Takk til alle som bidrar, både som frivillige, medlemmer og samarbeidspartnere. Vi ser frem til å fortsette arbeidet sammen med dere.

God sommer!

Med vennlig hilsen

Rolf Børseth, styreleder, Haugesund Turistforening

Her kommer to dikt som Guri Vesaas tillater oss å bruke i HT-Nytt.
Diktene hører sammen, og er skrevet av hennes mor, Halldis Moren
Vesaas. De ble utgitt post mortem i lyrikksamlingen Livshus.

Mvh Anne Rees Halvorsen

TO KVITE STOLAR

Sommar 1994

Stødd av ein sterk, snill arm
går eg dagleg tur
oppover ein laaang bakke.
På bakketoppen tar vi ei kvilestund
før nedturen.
Set oss på ein stor stein.

I går da vi sat der
kom mannen som bur nedi lia forbi.
Han stansa litt og prata. Sa til meg:
«Du sit ikkje godt på den steinen.»
«Nei,» sa eg. «Men eg sit her berre
eitt minutt eller så.»

I dag da vi nådde bakketoppen
stod to kvite plaststolar der.
Dei helsa frå mannen nedi i lia,
dei sa: «Versågod sitt.»

Møblar av plast
har eg elles lite til overs for.
Men synet av to slike stolar her
gjer meg mildt stemt.

Vi set oss. Blir sittande ei god stund.
Reiser oss og går.
Nedi bakken snur vi oss
og ser tilbake på dei to stolane
som står der som var dei
sleppte ned frå himmelen.

Det kjennest som det er
nettopp det dei er.

SMILANDE BENK

Sommar 1995

Mannen som bur nedi lia
må tydelegvis ha merkt seg
at «møblar av plast
har eg elles lite til overs for».

Der to kvite plaststolar stod i fjor
står i år ein solid trebenk.
Ny å sjå til. I alle fall nymåla.
Glinsande grøn.

Kan ein benk smile?
Denne benken kan.

Da mannen ommøblerte
her oppe på bakketoppen
må han ha smilt i skjegget.
Og smilen blanda seg med grønmålinga
så no står benken og smiler med heile seg.

Og eg som går og set meg der
smiler tilbake med heile meg.

HAUGESUND TURISTFORENING GJENNOM 100 ÅR

Tekst: Per Qvale

STARTEN

De ca. 50 personene som møtte i Turnhallen den 26. januar 1925, var ikke tvil: Nå var tida inne for å få i stand en egen turistforening i Haugesund. Det var Elias Sandvik som tok initiativet til foreningen. Det ble laget forslag til vedtekter og stiftelsespapirer, og Haugesunds turistforening ble formelt stiftet den 23. mars.

Både Sandvik og de andre stifterne av turistforeningen har nok hentet mye inspirasjon fra Haugesunds fjell-lag og Fjell-laget Harald, som hadde vært i drift i ca. 20 år på dette tidspunktet. De hadde både merket stier, arrangert fellesturer og bygget hytter som var tilgjengelige for allmennheten og var fortsatt meget aktive, særlig i Byheiene og Djupadalen.

En Haugesund og omegns turistforening ble dannet i 1914, men denne ser ut til å ha avgått ved en stille og rolig død. Den nye Turistforeningen skulle vise seg langt mer livskraftig!

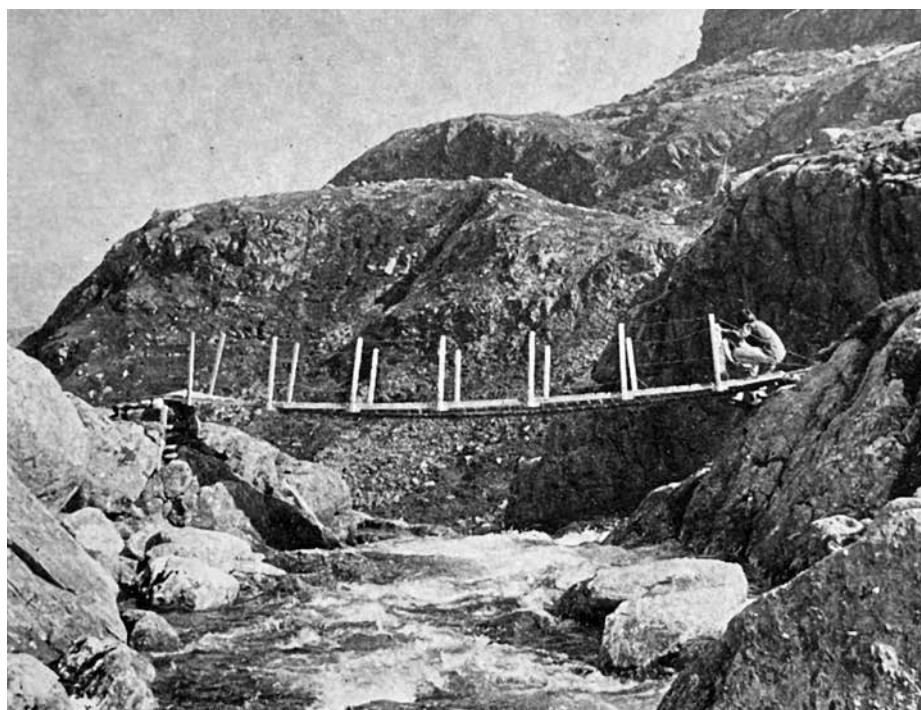
STORE AMBISJONER OG HØYT TEMPO 1925 - 1940

TURAKTIVITET

Haugesunds Turistforening hadde helt fra starten av et høyt ambisjonsnivå og innsatsnivå.

Turistforeningen gjorde avtaler med grunneiere om overnatting på støler og garder i påskeferien.

To år senere begynte Haugesunds

Brua over Vaulavad.

turistforening å arrangere fellesturer. Fra 1928 også fellesturer om vinteren¹. Dette året ble det arrangert seks skiturer.

Antall fellesturer varierte nokså mye. En del turer ble lagt i nærområdene til Haugesund, men det var også turer i Etnefjellene og Sunnhordland.

Å dra på tur på denne tida var omstendelig prosess. Lørdag var arbeidsdag, med en litt kortere arbeidstid enn hverdager. Etter endt arbeidsdag lørdag tok man buss til utgangspunktet for turen, eller så nær som mulig. Neste dag måtte tilbaketuren starte tidlig nok til å rekke bussen hjem! Den unge turistforeningen

hadde stort fokus på vinterturer og ski og arrangerte også en rekke hopprenn og langrennskonkurranser.

VARDING OG MERKING

Turistforeningen var bare noen måneder gammel da ildsjelene Sjur Lothe og Peder Bjordal begynte å varde og merke turstier. Allerede i 1925 ble traseen Øyno – Vaulavad merket og vardet. Arbeidet ble fulgt opp i årene etter, med bl.a. merking av traseen videre til Nystølen i Bordalen. Denne strekningen var første gang ferdig vardet og merket i 1931.

Turløypa gjennom Etnefjellene gikk

Skigåere utenfor Staurskarstølen.

naturlig nok langs den eldgamle ferda-
vegen mellom Øyno i Stordalen og Røldal.
Denne hadde vært i bruk i minst tusen år,
trolig lenger, både av krøtterhandlere, folk
på pilegrimsferd til Røldal og andre ferda-
folk som skulle mellom vest og øst.

HYTTEBOOM

SANDVASSHYTTA

Den energiske nye foreningen var fra første stund innstilt på å få bygget egen hytte i Etnefjellene. Alt på første generalforsamlingen i 1926 ble det nedsatt en komite for å arbeide med finansiering, men i de harde 1920-årene var dette naturlig nok vanskelig.

For å huse turfolk, vedtok styret i 1927 å leie Staurskarstølen og Forvasstølen for kr. 100,- pr år for hver av dem. I tillegg ble det inngått leieavtale for Auestadstølen. Også arbeiderbrakkene i Litledalen ble tatt i bruk.

Det var liten diskusjon om man skulle bygge hytte, men desto større uenighet om hvor det skulle bygges: i de ytre eller indre Etnefjell. På ekstraordinær generalforsamling 1929 var det en heftig debatt om dette. En debattant fant grunn

Sandvasshytta 1960.

til å gjøre oppmerksom på at «terrenget ved Vaula var meget farlig. De som hadde gått der, var gått vill og mange var bare med nød og neppe kommet fra turen med livet»! En ordentlig hytte ville koste ca. kr. 3.000. Halve beløpet var transportkostnader fra Markhus til fjells. Dette var mye penger, og Peder Bjordal foreslo at

man heller skulle bygge ei steinhytte med plass til seks mann. Denne ville bare komme på kr. 7-800.

Som kjent ble Sandvasshytta bygget. Den ble innvidd 3. august 1930 med 70 personer til stede. Det må ha vært trangt i den vesle hytta, for det regnet hele tida!

Olalia anno 1939.

Blomstølen 1960.

OLALIHYTTA

Kort etter at Sandvasshytta sto ferdig, ble spørsmålet om å bygge hytte i de ytre Etnefjellene tatt opp på nytt. I 1931 vedtok generalforsamlingen med stort flertall å bygge hytte i dette området. Men det var store problemer med grunnnerv og kommunal tillatelse. Etter mye fram og tilbake, fikk HT i 1938 avtale om å leie hyttetomt for 99 år, i Sandeid kommune.

Innvielsesfesten skulle være 9. januar 1939. Men da feststemte folk var på veg til hytta, blåste det opp til snøstorm. Fire av HTs medlemmer gikk seg vill, og to av disse omkom på veg til festen.

Olalihytta var populær helt fra starten av: Det første driftsåret hadde hytta 964 overnattinger og flere tusen dagsbesøk.

BLOMSTØLEN

Med Olalihytta knapt nok tatt i bruk, før Haugesunds Turistforening i mars 1939 søkte grunneier Haugesunds Elektrisitetsverk om å få flytte ei stølshytte fra sørsida av elva litt opp for Øyno, opp til Blomstølsvatnet.

Dette ble innvilget. Hytta ble demontert, båret opp de bratte bakkene til Bjødn og satt opp ved vatnet. Blomstølen

fikk 9 senger. Det ble også bygget båt, båthus og do.

OPPSLUTNING

Medlemstallet første året var 171. Dette økte jevnt og trutt. I 1935 var det 328, men i 1939 hadde turistforeningen hele 834 medlemmer. Den store økningen i medlemstall skyldtes nok i stor grad Olalihytta, som var en publikumssuksess fra starten av.

Også på medlemsmøtene var det stor oppslutning: den 10. november 1939 møtte mellom 300 og 400 medlemmer i Festivitetsens selskapslokaler.

HVEM VAR MED I HT?

Ut fra medlemslista fra 1928 var omtrent 1/3 av foreningens 285 medlemmer kvinner. De fleste av medlemmene bodde i Haugesund.

Det er ikke gjort noen undersøkelser om hvilke sosiale lag som var med i foreningen, men det er etter mitt syn gode grunner til å tro at det var få arbeidere i medlemsmassen. Dette var ei tid med mye tungt fysisk arbeid og lange arbeids-

dager. Det var også vanskelige tider økonomisk, så mange hadde nok begrenset økonomisk evne og overskudd til å bruke helgene til fjellturer.

KVINNENES Plass

De fleste tillitsvalgte i foreningen var menn, selv om det helt fra starten av også var kvinnelige styremedlemmer.

Vi har få kilder som forteller om kjønnsrollene i foreningen, men et referat fra en fellestur til Sandvasshytta august 1932 gir et lite innblikk. Det var et turfølge på 16 personer som dro fra Haugesund med rutebilen lørdag kl. 14. I forbindelse med fellesmåltidet på hytta om søndagen, heter det at «frk. Eliassen og frk. Egge tok sig av det huslige stel.»

Årsmeldingen for 1940 forteller om fullt belegg på alle hyttene i påsken. Det heter bl.a.: «Stemningen i hyttene var utmerket, med felles husholdning også på Sandvass og Blomstølen, som for øvrig var besatt av spinnesiden.»

Haugesund Turistforening skulle bestå i nesten 80 år før den fikk sin første kvinnelige leder, Anne Kindlihaugen, i 2004.

KRIGEN 1940 - 1945

1939

I september 1939, som var et premieår for HT, brøt den andre verdenskrig ut i Europa. I første omgang kom ikke krigen til Norge, men det ble ganske snart innført bensinrasjonering også hos oss. Dette førte til at kjøring med privatbiler etter hvert stoppet opp.

HTs daværende formann, Kolbein Sund, fortalte den 20.9.1939 til Haugesunds Dagblad at foreningen saktens hadde planer, «men de blev jo alle kullkastet da kjøreforbudet på grunn av bensinrasjoneringen kom. Det eneste vi kan gjøre, er å arrangere fotturer fra Haugesund, og det får vi komme tilbake til.»

I 1939 ble det arrangert fem vinterturer og ni sommerturer

1940-41

I første del av 1940 var det brukbar aktivitet i turistforeningen, med bl.a. fullt belegg på hyttene i påsken, som var i slutten av mars dette året, og altså før okkupasjonen. I 1940 arrangerte HT fire skiturer og fire sommerturer.

Da tyskerne okkuperte Norge den

9. april 1940, ble det slutt på all bruk av privatbil.

Turistforeningen skriver i årsmeldingen for 1940 at «så kom 9. april og der blev satt en stopper for alt hvad vi hadde tenkt og planlagt (...) Vi forsøkte oss allikevel med en del småturer i høst, som gikk forholdsvis bra». Et medlemsmøte i oktober 1940 hadde stort oppmøte.

Tyskerne ønsket å bruke Olalihytta. En søknad høsten 1940 om å få leie hytta, ble avvist av styret. Hytta var da flittig brukt av medlemmene. I 1941 hadde Olalia 1600 overnattinger!

KUPPI!

På foreningens generalforsamling den 9.1.1942 innstilte valgnemnda på gjenvalg av samtlige tillitsvalgte.

I forkant av valget leste styreleder Bertram Andersen leste opp et brev fra Nasjonal Samling, Haugaland kretskontor: «Til styret i Haugesunds Turistforening, På grunn av nåværende situasjon stiller jeg dette bestemte krav: Tannlæge Nils Fagerland og agent Stener Kvinnsland, som er tilsluttet Nasjonal Samling, går inn i Turistforeningens styre. Dette til underretning. Heil og sæl. Arne Gram,

kretsfører.» Etter at brevet var opplest, ble valget gjennomført. Resultatet ble at valgkomiteens innstilling ble vedtatt, slik at alle tidligere tillitsvalgte ble gjenvalgt.

Etter årsmøtet ble styreformann Andersen innkalt til forhør hos Statspolitiet. I løpet av få dager mottok turistforeningen brev fra innenriksdepartementet, som meldte at man avsatte det valgte styret og innsatte følgende styre: Nils Fagerland, styreleder, og Stener Kvinnsland og Aslaug Hauge som styremedlemmer. Alle de utnevnte var NS-medlemmer.

Dette førte til masseutmeldelser av turistforeningen. Etter at nazistynet var innsatt, var det i praksis ingen aktivitet i foreningen. I løpet av hele funksjonsperioden hadde styret bare to møter.

TYSKERNES BRUK AV HYTTENE UNDER KRIGEN

Etter at NS tok kontroll over turistforeningen, overtok tyskerne og NS-hirden Olalihytta og hadde bl.a. skikurs for soldater. Etter krigen var hytta i og for seg i brukbar stand, men den hadde flere utslåtte vinduer, var skitten, og det meste av inventar og utstyr var forsvunnet.

Også Sandvasshytta ble tatt i bruk av okkupasjonsmakten. Etter krigen var hytta i dårlig stand. To dører var ødelagt og et loftsvindu knust, slik at det hadde regnet inn i hytta. Også her var omtrent alt inventar og utstyr borte. Blomstølen var ikke brukt av tyskerne og var derfor lite direkte berørt av krigsårene.

HT fremmet i første omgang krav om erstatning på drøyt kr. 36.000 hos de NS-medlemmene som var skyld i innenriksdepartementets kupp. Men Erstatningsdirektoratets avdeling i Haugesund tok ikke kravet med i det alminnelige erstatningskravet mot disse. HT var derfor henvist til eventuelt å reise privat erstatningssak mot de aktuelle personene, noe man valgte ikke å gjøre.

Det ble også sendt krav til justisdepartementets oppgjørskontor for å dekke skader på hyttene. I 1950 mottok foreningen en erstatning på kr. 5.000 fra Krigsskadetrygden for skader på hyttene under krigen. Dette dekket bare en brøkdel av de reelle tapene. I årsmeldingen for 1948 anslås at HT hadde lagt ut ca. kr. 25.-30.000 for å sette hyttene i stand etter tyskerne.

HA 9.1.1939. Tragisk ulykke i Etnesfjellene.

GJENREISING

DE FØRSTE ETTERKRIGSÅRENE

Den 15. mai 1945 kom turistforeningens lovlig valgte styre sammen igjen. Det måtte i første omgang prioritere utbedring og opprustning av hyttene som hadde fått hard medfart under krigen.

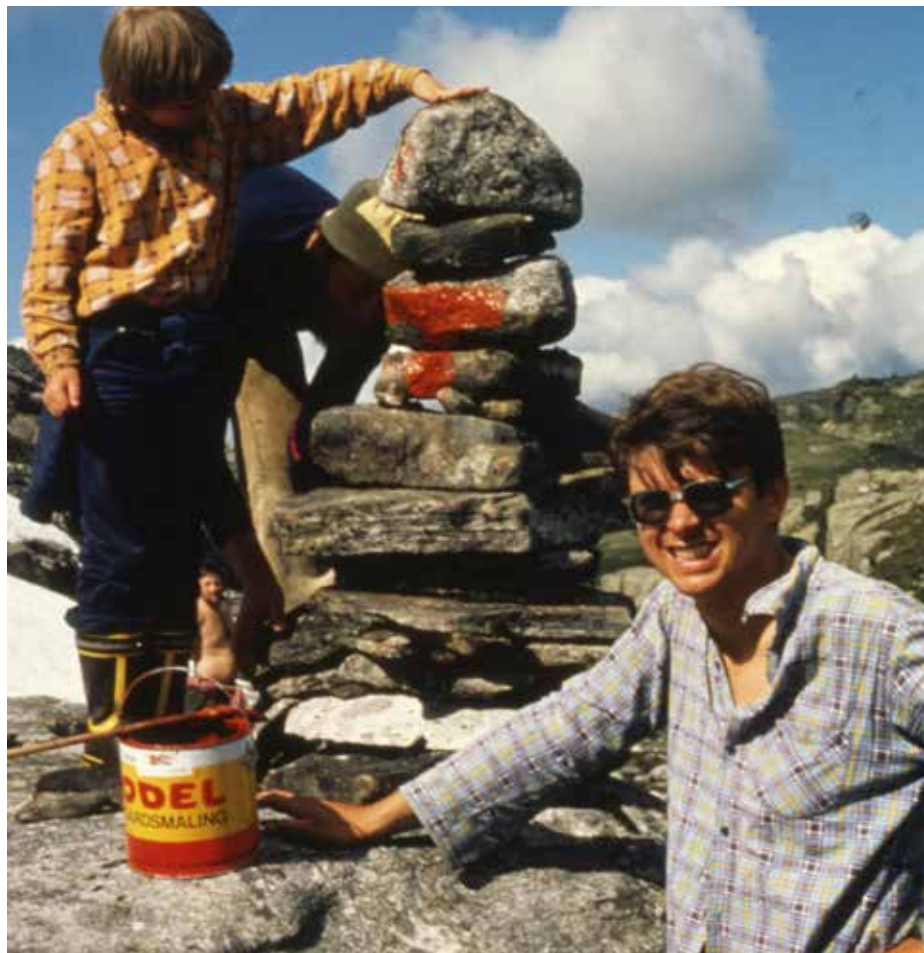
Fellesturene kom også raskt i gang igjen. Og i 1946 ga Haugesunds turistforening nok en gang ut egen årbok. Men merking av turstier kunne ikke gjennomføres i 1946: det var problemer med å skaffe brukbar maling!

Folk hadde nå i fem år vært avskåret fra sammenkomster. På HTs første medlemsmøte etter krigen møtte det opp 600 personer! Og medlemstallet økte dramatisk og nådde 1.595 i 1946. Olalihytta var så etterspurt i vintersesongen at styret måtte lage strenge regler for å sikre at flest mulig av medlemmene fikk tilgang til hytta.

På denne tida diskuterte foreningen både utvidelse av Olali- og Sandvasshytta og å bygge nye hytter i Etnesfjellene i tillegg. Men mangel på materialer var et hinder for byggeaktivitet.

LONGÅSDALSHYTTA

Helt uventet fikk styret høsten 1946 tilbud fra en anonym giver om å få overta en eiendom i Longåsdaalen i Vikebygd, en tidligere husmannsplass med et gammelt hus. Turistforeningen tok med takk imot gaven. Huset var i dårlig stand, og det ble

Bildet er tatt under oppmerking av stien Seljestad til Simlebu ca. 1977/78.

gjort et stort restaureringsarbeid. Give- ren, Thomas Smedsvig, ga senere også et økonomisk bidrag til istandsetting av hytta. Longåsdaalshytta, med 19 overnattingsplasser, åpnet i nydelig sommervær den 18. juni 1949 med 100 personer til stede.

MOTBAKKE

HYTTEPLANER SOM IKKE BLE GJENNOMFØRT

På 1940- og 1950-tallet hadde turistforeningen mange luftige planer om nye hytter. Bl.a. var hytte i Kriteområdet sterkt framme i diskusjonene. Det samme var ei hytte i Nordstøldalen. Det hadde i mange år vært planer om en veg mellom Sauda og Etne gjennom denne dalen, men prosjektet ble stadig utsatt. Hytte ved Krite møtte motstand både hos kommune og grunneiere, og dessuten var byggerestriksjoner og materialmangel etter krigen et stort problem.

Også utbygging av Olalihytta var en løpende diskusjon i etterkrigstida, men det skulle gå mange år før dette ble realisert.

HYTTE PÅ SELJESTAD?

Turistforeningen kastet også sine øyne på Seljestad, som så ut til å bli det store vinterutfartsstedet på våre kanter. I 1958 kjøpte foreningen hyttetomt på Seljestad og fikk også tegnet forslag til hytte på ca. 550 kvm og fire småhytter i tillegg. Hyttetomt var på 4-5 dekar og lå like ved innkjørselen til dagens parkeringsplass på Korlevoll.

Men i desember 1959 fikk HT vite at den nye helårsvegen ville beskjære hyttetomta, slik at den ville bli redusert fra ca. 4,7 dekar til ca. 2 dekar. Ekspropriasjons-skjønnet ga foreningen en erstatning på kr. 6.500. HT solgte hyttetomta i 1969.

OLALIA

Allerede før krigen ble det bygget hoppbakke nedenfor Olalihytta. Men i 1953 søkte HT om tippemidler til igjen å bygge hoppbakke i Olalia. I september 1956 melder Haugesunds Avis at «Nå blir det hoppbakke i Olalia»: Bjoa Bulldozerlag er i gang med rydding og profilering. «Stri tur for bulldozeren opp til hytta torsdag». I oktober meldes at bakken nå er ferdig profilert og planert. Det er nå

«bare fartsstillaset som mangler.» I den provisoriske bakken som skal tas i bruk til vinteren, skal man kunne hoppe 20 meter. Med fullt utbygget bakke, er det ventet hopplengder på 25 meter.

I 1959 tok Birger Rannestad initiativ til å bruke Olalihytta til leirskole. Dette ble en stor suksess. I 1966 var det 21 skoleklasser med ca 600 barn på 3-dagers leirskoleopplegg på Olalihytta.

OLALIVEGEN

I 1963 ble den gamle drømmen om å bygge veg opp Oppheimslia gjort til virkelighet. Første etappe av Olalivegen ble åpnet den 31.1.1965. Foreningen i mange påfølgende år mye arbeid i å få avtale med grunneiere og kommune om å få forlenge vegen og få bedre plass til parkering.

Etter at første del av Olalivegen sto ferdig i 1965, fikk vi en lang rekke med snøfattig vintre. Dette førte til sviktende inntekter til å nedbetale vegen. HT måtte derfor ut på årlige tiggerferder til långiverne for å få avdragsfrihet på lån.

UTVIDELSE AV OLALIHYTTA

I 1968 ble Olalihytta utvidet. Det var da fraktet 60-70 tonn materialer og utstyr inn til hytta ved hjelp av helikopter – og hest. Resultatet var et tilbygg på ca. 120 kvm med bl.a. soverom og kafeteria. «Operasjon Skorstein» besto i at turgåere bar med seg murstein fra parkeringsplassen til Olalihytta til skorstein og peis.

«VEDPROBLEMET»

Helt fra hyttene var nye, var det problematisk å skaffe brensel til hyttene både på Sandvass og Blomstølen.

I 1940 bygde man et lite påbygg/torvhus på Blomstølen og skar torv til brensel. Det var også hogd en del ved som ble båret opp av medlemmer.

Bruken av de to hyttene i de indre Etnefjellene minket kraftig utover 1950- og 1960-tallet. Problemet med transport av ved var en vesentlig grunn til dette. Det meste av aktiviteten til foreningen var på denne tida dermed i de ytre Etnefjellene/Olalia og i Longåsdaalen.

AKTIVITETEN PÅ 1950- OG 60-TALLET

Turaktiviteten utover 1950-tallet var minkende. En av grunnene var flere dårlige snøvintre. Utenom påsken, var Sandvasshytta nesten uten besøk, og

Blomstølen var i perioder stengt. I 1951 ble det arrangert hele 14 vinterturer og 6 sommerturer. Men «oppslutningen fra medlemmene hadde ikke vært særlig stor», heter det. På årsmøtet ble det foreslått at man skulle forsøke med kveldsturer i «byens nærmeste omegn». Dette fikk tilslutning.

For å få opp turinteressen, bestemte foreningen seg i 1960 for å komme med forslag til søndagstur hver helg.

Medlemstallet sank. I 1949 hadde HT 1.781 medlemmer, mens tallet rundt 1960 var sunket til under 1.000. Først i 1968 passerte medlemstallet igjen 1.000. Årsmeldingen for 1959 mener at tilbakegangen i medlemstall «må tilskrives den dårlige skisesongen på Olalia og den stadig økende interessen for Seljestadtraktene, hvor vår forening hittil ikke har klart å følge opp.»

På årsmøtet den 7.3.1962 betegnes HTs økonomi som svak. Dette skyldes synkende medlemstall og at man kun har hatt dårlige vintersesonger etter at HT selv overtok driften av Olalihytta i 1959. Også sesongen 1961 hadde vært dårlig.

1964-sesongen på Olalia kan sammenfattes i ett ord: Snømangel. Transport til hytta ble utført av Johan Opheim med beltetraktor. Men flere av de påfølgende årene hadde gode snøvintre og storbesøk på Olalia. I årsberetningen for 1965 opplyses at dagsrekorden var ca 450 biler og 20 busser på parkeringsplassen og ca 300 biler ved riksvegen.

MER FOKUS PÅ SOMMERSESONG OG NÆRTURER

I de vel 40 årene siden starten, hadde HT hatt hovedfokus på ski og vintersesong. På årsmøtet i 1967 kom et lite tegn til nyorientering. Styreleder Martin Steensnæs sa da at «sommerhalvåret hadde vært en svakhet i foreningen. Man har gjennom alle år satset på en hektisk vintersesong og har oversett sommerhalvåret.»

På det samme årsmøtet fremmet Brynjulf Østensjø forslag om å arrangere turer i Byheiene som er «lenger enn dem en søndagsvandrers vanligvis tar». Forslaget ble støttet av årsmøtet og oversendt turkomiteen. I januar 1968 forteller Steensnæs at HT nå i samarbeid med andre lag har lagt ned et godt arbeid med

å lage stier i Byheiene for søndagsturistene, og utbedret de stiene som brukes.

SKAL VI LA HYTTENE RÅTNE NED?

Hyttene på Blomstølen og Sandvass ble utover 1950- og 1960-tallet nesten ikke brukt og i liten grad vedlikeholdt. Trass i noen såkalte «krafttak» fra enkeltmedlemmer, sto hyttene til forfalls.

Skal Sandvasshytta og Blomstølen forfalle? Hyttene er for dyre å vedlikeholde, og folk som bruker hyttene betaler ikke for seg», var overskriften på en artikkel i Haugesunds Avis den 20. september 1968.

Av artikkelen framgår det at det for tida er store diskusjoner internt i turistforeningen om man skal la hyttene forfalle, eller om man skal forsøke å berge dem ved et stort og kostbart reparasjonsprosjekt. Begge hyttene er i en dårlig forfatning, og de forholdsvis få som bruker dem, betaler ikke for seg. Det opplyses i avisartikkelen at det i Sandvasshytta er kommet inn totalt kr. 25 i løpet av de siste ti årene! Prisen pr overnatting var kr. 5. Blomstølshytta hadde ifølge hytteboka hatt 10 overnattingsgjester det siste året, men ingen hadde betalt for seg.

HYTTENE BLIR REDDET!

Skjebnen til de to hyttene ble tatt opp på årsmøtet i 1968. Det kom fram at Blomstølen er i en noe bedre forfatning enn Sandvasshytta, og den bør repareres og isoleres. Sandvass' fremtidige skjebne bør tas opp til diskusjon.

I 1969 ble det satt ned en komite som skulle gi arbeidsbeskrivelse og kostnadsoverslag for nødvendig vedlikehold av begge hyttene.

Begge hyttene fikk sin oppgradering i perioden 1972 til 1977. Dette ble finansiert av salgssummen fra Seljestadtomten, bidrag fra Haugesund el-verk og egne midler. Ved utløpet av 1973 var det gjort mye arbeid på begge hyttene. Etter at hyttene var satt i stand, gikk overnattingstallene raskt oppover. For begge hyttene samlet var det i 1975 160 overnattinger, året etter 180, og i 1977 hadde de samlet 250 overnattingsgjester.

Medlemstallet i HT stabiliserte seg i denne perioden på rundt 1.200-1.300 fram til begynnelsen av 1980-tallet, da det etter hvert steg til over 1.400.

Del II av artikkelen kommer i neste nummer av HT-nytt.

Fra venstre: Inger Johanne Storesund, Ellen Myklebust og Elin Holst Larsen.

OVERNATTINGSTURER I HENGEKØYER PÅ STORA TRONGJO OG NUTEN

Tekst: Inger Johanne Storesund

Etter å ha snakket og planlagt å sove i hengekøyer på Stora Trongjo i ukesvis, klarte vi å komme oss på tur en onsdag i februar. Det var siste dagen før vær-omslag til regn og nordavinden blåste friskt. Vi parkerte bilene på p-plassen ved Sveiven innerst i Skåredalen rundt kl. 20.30. Turen opp tok ca. 20 min. Vi gikk på en tydelig sti ved enden av byggefeltet og det var ganske bratt opp. Det merktes godt da damene hadde med seg mange ting for å holde varmen i hengekøya og kulden ute denne blåsende februarnatten. Vanligvis ville vi hatt med oss mat, men grunnet mørket og blesten hadde vi med glühwein som vi varmet opp på stormkjøkken. Det varmet godt før natten.

Haugesund kommune har montert tre kroker i berget og en stang på en fin fjellhille, slik at det var plass til tre hengekøyer. Vi måtte binde soveposer og underlag i hengekøylene, mens vi gjorde oss klare for å natten, for å unngå at de blåste

bort. Alle tre hadde underlag og gode soveposer. En hadde et saueskinn og en termos med varmt vann til varmeflaske. Det hjalp godt. Vi festet en lyslenke til stangen i tilfelle nattlige toalettbesøk. Hodelyktene kom godt med. Luer, votter og varme jakker var nødvendig.

Utsikten over Stora Trongjo var vid og flott. Det var satt opp et bord med benker til å spise og se på utsikten. Vi følte oss på Haugesunds tak og hadde full kontroll over Skåredalen, innfartsveien og området rundt Brakahaug og Amanda med omegn. Det blafret en del i hengekøylene om natten mens vi sovnet til synet av stjernerne. Hyllen gav litt ly for vinden. Den som hadde glidelås på hengekøya, hadde mest ro. Det ble ganske kaldt på ansiktet i løpet av natten, og det var godt å ha en dunjakke, vest eller en buff til å ha over ansiktet. Varmeflasken lunet og varmet godt gjennom natta, til tross for vinterkulden.

Morgenen startet tidlig med en nydelig gul og rosa soloppgang og vi hørte

byen våknet til liv under oss. Vi hadde ikke med oss frokost og valgte å legge turen hjem om Kringsjø før jobbene kallet.

Damene var godt fornøyde med overnattningen under åpen himmel i februar. Vi lærte at det blir rått og kaldt på natten. Vi lærte også at det er lurt med et klesskifte før kvelden, etter at vi ble litt svette etter turen opp en bratt skråning på vei til Store Trongjo. Vi har hørt at det er bra med et reinsdyrskinn som underlag, og aller best er det med en underdyne eller en quilt som går rundt hengekøya.

Når våren kom hadde vi satt oss et mål om enda en hengekøyetur. Denne gangen på Nuten nord i Haugesund. I motsetning til kjølige februar skulle vi overnatte i lunende mai-vær. Overnattningen var i et flott vær i starten av mai. Vi parkerte innerst på Bleikemyr. Stien til Nuten var godt merket og lett å finne. Innen en halvtimes gange gjennom skogen og opp en bakke var vi framme for nattens oppholdssted. Denne gangen var

det ikke behov for like mye varierende bagasje. Vinterutstyret var byttet ut med snacks og noe leskende å drikke. Kvelden ble avsluttet med en flott solnedgang over Sletta før vi kom oss i seng. De tre krokene i berget og stangen lå fint til på en hylle ovenfor Bleikemyr og var lett å se fra stien. Lyktene og hodelyktene kom godt med denne gangen også, sammen med soveposer og nystrikkede underlag. Det var litt ulendt på bakken på hengekøyplassen, med stubber og kratt som var kuttet godt ned. Også her var utsikten vakker med Haugesund, holmer og skjær

dansende i kveldssola. Selv om det var varmere tider, kom tåka og kulden som sist. Vi var glade vi hadde med oss et tørt skifte etter turen opp og nok varme klær. Morgenens startet tidlig denne maimorgen også med flott fuglesang. Damene hadde sovet greit, men var stort sett fornøyde med natten. Turen ned gikk med lette steg og det ble en god og lang lørdag.

Vi har lært at godt underlag og en god sovepose er viktig for god søvn. En god idé er en hengekøye som kan lukkes igjen med glidelås. Lue, buff og vanter

kom godt med i mai også, da det blir rått og kjølig hele året her til lands. Noe som kunne gjort overnattingstur enda varmere, er som nevnt et reinsdyrskinn. En quilt eller en underlagsdyne som går rundt hengekøya står også på ønskelista. Minner om gjøre sitt fornødne i forkant, også ved Stora Trongjo, da det ikke er toalett på stedene. Haugesund kommune har valgt to flotte utsiktspunkt til hengekøylene. Det er ikke langt eller vanskelig å komme seg til dem. Neste hengekøyetur er Kvalsvik hvor vi kan sovne til bølgesus og havutsikt.

Foto: Torfinn Dommersnes

GAMLE KIRKEVEGER TIL AVALDSNES

KIRKEVEGER FRA FASTLANDET TIL OLAVSKIRKEN PÅ AVALDSNES

Tekst: Per Qvale

Olavskirken på Avaldsnes ble bygd omkring 1250. Da kirken sto ferdig, var den kongelig kapell for kongsgarden på Avaldsnes, samtidig som den skulle være sognekirke for en del av Karmøy og et større område på fastlandet. Fastlandsdelen utgjorde ca. $\frac{3}{4}$ av kirkesognet.

Første gang vi finner Avaldsnes

kirkesogn omtalt i skriftlig kilder, er i 1322. Det blir regnet for sannsynlig at det har vært en kirke på Avaldsnes også før Olavskirken ble bygd, og historikeren Knut Helle regner med at dette kirkesognet hadde fått sin avgrensning før den nye kirken ble bygd. Helle tror at Olavskirken fra først av hadde et enda større kirkesogn, men at dette ble en-

dret etter hvert som det utover på 1100- og 1200-tallet ble bygd flere kirker. Det er altså grunn til å regne med at kirkevegene til Olavskirken på Avaldsnes har vært brukt i mange hundre år.

Vegen til kirke kunne være både lang og tungvint i gamle dager. Vi skal se litt nærmere på to av de gamle kirkevegene fra fastlandet mot Avaldsnes.

KIRKEVEGEN FRA AKSNES TIL VORMEDAL

Fra gardene på østsida av Førresfjorden, Staua, Stegaberg, Kallevik og Høye, rodde folket over fjorden til Kolnes eller Aksnes. Derfra gikk de over Myklabust og til Vormedal eller Snik, og fikk båtskyss derfra til Avaldsnes. De skal ha brukt åpen båt med tre par årer til overfarten. Turen fra Stegaberg til Avaldsnes ble sagt å ta ca tre timer hver veg!

Også de som bodde på Eikje, Kolnes, Aksnes og Myklabust gikk kirkevegen Myklabust – Vormedal.

Etter diskusjoner gjennom flere tiår, ble det i traseen til den gamle kirkevegen mellom Aksnes og Vormedal bygget ny kirkeveg i 1880. De tilgrensende gardene ble pålagt vedlikeholdsplikt for bestemte deler av vegen. Både folket på Myklabust og de andre gardene på vestsida av fjorden hadde skyssplikt på kirkevegen. De fikk betaling av kommunen for å kjøre likkistene med hest til Vormedal.

Etter at Førresfjorden i 1893 ble skilt ut som eget kirkesokn, var det ikke mange som fortsatt hadde bruk for kirkevegen til Avaldsnes. Og etter at Spannavegen var ferdig opparbeidet i 1913, gikk kirkevegen helt ut av bruk.

KIRKEVEGEN TOSKATJØRN – AVALDSNES

Da Olavskirken på Avaldsnes gikk over fra å være en kirke for Kongen og hans krets til å bli vanlig sognekirke, var vegen fra Toskatjørn kirkeveg for gardene i Aksdal, Frakkagjerd og Førre.

I tillegg ble denne vegen brukt av pilgrimer som kom østfra. Kløvvegen fra øst kom ut på Stakkestad og gikk over Nodland og Veim og passerte Førre og Bratthamar underveis til Toskatjørn.

Vegen gikk opp skaret på østsida av Toskatjørn og over til Ørpetveit og Vassbrekke. Bakken ble kalt Feginsbrekka. Fegin betyr glad eller fornøyd, og navnet skal henge sammen med at de som vandret kirkevegen kunne skimte tårnet på Avaldsneskirken når de nådde toppen – og hvis det var klarvær!

Underveis kom det stier fra andre gardar inn på kirkevegen. En av disse kom fra Døle og gikk forbi Kakeberget, som var en god rasteplass med fin utsikt, og videre til Spanne.

Vegen gikk ned mot Ørpetveit, om Vassbrekke forbi Kinnasteinen over

Bru over Aksneselva, pillarer fra gamle kirkevegen.

Kyrkjehaugen til Spanne. Fra Spanne gikk vegen trolig mellom Spannavatnet og Helgelandsvatnet og til Spannhelgeland. Birger Kjetland forteller etter Knut Helgeland at bestemoren hans, Eli, fortalte at hun satte på kaffikjelen når hun så likfølget komme over Kyrkjehaugen nordøst for Spanne. Kirkevegen gikk like forbi huset der Eli bodde.

Den videre traseen gikk over Helgelandsfjellet, enten via Munkaskar eller Gangaskar litt lenger nord og ned til Karmsundet og Klubbavikja på Norheim. Her var det båtskyss til kirken.

Etter at det ble opparbeidet kjørbare veg mellom Aksdal og Haugesund i 1859, ble den gamle kirkevegen mindre brukt.

Og etter at det kom ny kirke i Førresfjorden i 1893, var det ikke lenger behov for kirkevegen fra Toskatjørn.

Det var lange og tunge turer til og fra kirke. Ikke minst var det tunge tak ved begravelser, når den døde skulle fraktes til kirken. Det skal ha krevd 12 mann, på skift, for å bære en kiste. Hvis det var mulig, ble kistene derfor kløvet eller lagt på slede eller meis.

Kirkevegene ble selvsagt ikke bare brukt når folk skulle til kirke, men de var også viktige ferdsselsveger for allmennheten.

KIRKEVEGENE I DAG

Deler av kirkevegen kan gås også i dag. Det blir også arrangert fellesturer langs kirkevegen fra Toskatjørn, ofte i forbin-

delse med Olsok. Det er tydelig sti fra sørsida av Toskatjørn. Vi kan følge stien opp Feginsbrekka og ned til Vassbrekke og Ørpetveit. Herfra er det nå nokså utbygd, så vi kan ikke følge gamle stier eller stitraser lenger. Men Kinnasteinen er blitt bevart og ligger på vestsida litt høyere enn vegbanen i T-forbindelsen.

Vi kan fremdeles gå over Spannhelgeland, men i dag er det mer naturlig å gå stien derfra gjennom Trollaskar, som ligger lenger sør enn Munkaskar. Det er fortsatt godt mulig å gå gjennom Munkaskar, men her er det få som går og lite til sti. Trollaskar kommer ut i vegen som går gjennom Moksheimskogen. Det er også fint å gå kirkevegen mellom Aksnes/Myklabust og Vormedal. Denne er tilrettelagt for turgåere av Norheim og Spanne Friluftslag.

Kilder:

Bårdsen, Konrad. Kjarkevegen. I: Menighetsblad for Norheim nr. 5 1985 s. 6-8

Helle, Knut. Olavskirken 1250-1350: Sognekirke og kongelig kapell. I: Kongskyrkje ved Nordvegen: Olavskyrkja på Avaldsnes 750 år. Red. Svein Ivar Langhelle og Birger Lindanger. 1999, s. 54 - 103

Kjetland, Birger. Tankar og utsyn frå Feginsbrekka i juni 1972. I: Fedrane kyrkje i Rogaland. Årbok for Stavanger Bispedømme 1972 s. 53-63 Leite, Marta Kolnes og Stein Johannes Kolnes. Den lange kyrkjevegen. I: Guds hus og himlens port. Førdesfjorden kyrkje 100 år. Haugesund 1993 s. 18-21

Østensjø, Brynjulf. Kyrkjevegen. Haugesunds Avis 22.3.1978

KOM DEG UT – OG INN PÅ HYTTA!

OLALIA 365

Haugesund Turistforening markerer 100-årsjubileum i 2025, og feirer med gratis opphold på Olalia sikringshytte hver eneste natt hele året. Dette er vår måte å dele friluftsgleden med enda flere, enten du er erfaren fjellvandrер eller drømmer om din første tur til en DNT-hytte.

Olalia ligger idyllisk til med flott utsikt sørover mot Hauganuten. Sikringshytta og Olabu er åpne og ulåste hele året, og Olalia Fjellstove er åpen for overnatting og med kafé i perioder på vinter, sommer og høst. Olalia byr på et flott turområde, med mange fine dagsturmål å nå fra hyttetunet. Klatre-

jungelen rett ved hytta er populær blant barn i alle aldre, og bading i Furevasselve er en opplevelse. Når det er snø, kjøres det skispor inn til hyttene. Frilager Haugalandet har utleie av langrennsutstyr fra parkeringsplassene på Opheim og Fjellstøl. Les mer om Olalia 365 på dnt.no/olalia365

ÅPENT PÅ OLALIA FJELLSTOVE HELE SOMMEREN

Siste helgen i juni åpner Olalia Fjellstove for sommersesongen. De frivillige hyttevertene holder Olalia Fjellstove åpen for overnatting og kafé 28. juni-10. august.

HILS PÅ NJÅL

– NY MEDARBEIDER I ADMINISTRASJONEN

Njål Hetland begynte å arbeide i Haugesund Turistforening i desember. Han er aktivitetsrådgiver og skal hovedsakelig erstatte Audhilds arbeid da hun ble pensjonist ved årsskiftet.

Tekst: Knut Lund Jacobsen

Njål er 32 år og har tidligere arbeidet i Politiet, både i Oslo og første periode i Ølen og Sauda. Han kommer fra Ølensvåg, men bodde i Oslo i sju år frem til han flyttet til Haugesund i forbindelse med oppstart i jobben i Haugesund Turistforening. Han er nå godt etablert i Haugesund med hus på Porshaug, kone og tvillinggutter på to år.

Njål er godt kjent med DNT som organisasjon og hva foreningen står for og skal jobbe for. Han er godt kjent med hyttesystemet og har tidligere vært en ivrig bruker av hyttenettet både i Etnefjellene og på Hardangervidda.

Redaksjonens utsendte spør om hva som fristet spesielt med å jobbe i HT?

Svaret på dette er at han ønsker å jobbe for å tilrettelegge for aktivitet for andre mennesker, og være med å tilgjengeliggjøre enkle naturopplevelser for flest mulig. Dette har gitt han mye mestring og glede i egen oppvekst. Så det å være med på å gjøre friluftslivet tilgjengelig for mange det føles meningsfullt. Også er det kjekt å få være en del ute i løpet av arbeidsdagene, selv om naturligvis en del kontorarbeid også hører med.

Arbeidsoppgavene som ligger i stillingen er kort fortalt å legge til rette for aktivitet i foreningen. Samt jobbe med sikkerhetsarbeid og være støtte for turledere slik at all aktivitet som foreningen står for kan gjennomføres på en trygg måte. I tillegg skal han i likhet med de andre ansatte i HT bidra under de større arrangementene som HT arrangerer som Haugesund på Langs, Friluftslivets Dag og Opptur. Helse i hvert steg og Friluftsliv for alle skal han ha hovedansvar for.

Njål har også egen erfaring fra frivillig arbeid. Han var i mange år aktiv i Krik (Kristen Idrettskontakt), både i Oslo og i Ølen. Ellers forteller han at han liker godt å løpe og deltar på ulike trimløp både på asfalt og i terreng. Terreng er favoritten og

Njål Hetland. Foto: Lotte Størksen

han har også løpt Gullruta sammenhengende, fra Seljestad til Oppheim (Olalia). Løp sammen med en kamerat fra Ølensvåg, Knut Ringheim Lunde og ifølge omtale i lokalavisa Grannar fikk de beste tid (21 timer) da turen ble gjennomført. Like etterpå var det visst noen andre sprekinger som slo rekorden og løp samme tur på enda kortere tid.

Avslutningsvis kommer vi inn på hvilken type friluftsliv og tur som han liker best. Det kommer frem at han er svært allsidig og er innom det meste som topp-turer sommer og vinter, treningsturer på

skøyteski og klatring. Men stiløping liker han veldig godt og gjør mye av.

Før vi forlater hverandre må han bli spurt om han har en favoritt-tur å anbefale her lokalt. På dette svarer han en tur til Gråhorgja på Bjoahalvøya og Ormåsen i Ølensvåg er veldig flotte turer. Han har vært med på å merke sti fra Ølensvåg til Gråhorgja sammen med faren sin. Når det gjelder favoritt-hytte i HT oppgir han litt forsiktig at «Smilebu» og Sandvass er favoritter, men han vil ikke fornærme de mange hyttevaktene som er hyttevakt på de andre hyttene.

Den landsomfattande opptur-dagen er ein praktisk og relevant skuledag med flott utsikt over Sauda.

Skuledag på Rondehaugen, eit klasserom med fantastisk utsikt.

Klasse 8A klar for litt historie i friluft.

ELEVAR PÅ RONDEHAUGEN: – KANSKJE SAUDAS FINASTE KLASSEROM?

Onsdag 7. mai var dagen for årets landsomfattande opptur for 8. klassetrinn, som vanleg i regi av vårt lokale turlag. Som så ofte før viste det seg å vera eit godt tidspunkt med sol frå klår himmel etter ein heller kjølig morgon.

Tekst og foto: Kåre Rød

Etter halvannen time med tre kilometer motbakke og 500 høgdemeter frå ungdomsskulen til Vakthytta var tilsynelatande både ute- og kroppstemperaturen godt over normalt. Så var det underteikna si plikt å presentera dagens historiske lek-sjon med repetisjon av årstal og datoar for verdskrigane, fabrikk og direktør Oxaal, Vakthytta si historie, dagleglivet under krigen og Panikkdagen i 1944.

I år passa det også med eit lite kapittel om utvandringa til USA, om Trump og dagens reduserte reiselyst til USA. Litt gammaldags hovudrekning med vei, fart og tid blei det også før elevane gjekk bort til Rondehaugen for å svara på oppgåver til «dagens tekst.» Her var lunch i det fri, fin stemning og godt humør, og mange

hadde nok eit håp om rette svar og premie på skuleårets avslutning.

Opptur med fysisk og sosial trening pluss naturoppleving har blitt ein viktig dag for mange, heldigvis utan mobil! I tillegg til 3-4 lærarar stiller Turlaget med 5-6 frivillige for å ha full kontroll.

Både elevar og andre lurar med rette på kva som skal skje med Vakthytta som står til forfall etter tidens tann og fleire omgangar med hærverk. Sauda er nettopp kåra til ein av dei aller flinkaste kommunane på friluftsliv, så kvifor ikkje ha to dagsturhytter, ei meir krevande enn den første? Hytta har si historie og er så avgjort eit kulturminne å ta vare på, men før den tid må visst ein del formalitetar avklarast. *Artikkelen var først publisert i avisa Ryfylke.*

Fakta om OPPTUR

- ♦ OPPTUR er en nasjonal turdag for norske åttendeklassinger, arrangert av Den Norske Turistforenings (DNT) medlemsforeninger.
- ♦ Det gjennomføres ca. 120 OPPTUR-arrangementer over hele landet hvert år.
- ♦ Over 34.000 ungdommer deltar på OPPTUR, dvs. over halvparten av landets 8. klassinger.
- ♦ Turene er om lag 10 km lange.

UTVALGTE TURER FRA TURPROGRAMMET

BLI MED HAUGESUND TURISTFORENING PÅ TUR!

Mer informasjon om alle aktiviteter, og påmelding, på våre nettsider dnt.no/haugesund eller scan QR-koden

OVERNATTINGSTUR TIL BLOMSTØLEN

 30.-31. juli

Passer spesielt for: Seniorer
Vanskelighetsgrad: Middels

VILT OG VAKKERT I JOTUNHEIMEN - TUR TIL BUKKELÆGRET OG BESSEGGEN

 28.-31. august

Passer spesielt for: Voksne
Vanskelighetsgrad: Krevende

BREIFONN – TOPPTUR TIL ROGALANDS ENESTE ISBRE

 14. september

Passer spesielt for: Voksne
Vanskelighetsgrad: Krevende

TUR OG YOGA PÅ VILLA VIBRANDSØY

 14.-16. november

Passer spesielt for: Voksne, seniorer
Vanskelighetsgrad: Enkel

Daglig leder Helge Bro Matland på lageret på Sørhaug i Haugesund. Foto: Lotte Størksen

FULL RULLE FOR FRILUFTSGLEDE

– 4000 UTSTYRSARTIKLER I SVING

Med over 4000 utleieprodukter og stadig økende etterspørsel, er det høyt tempo året rundt hos Frilager Haugalandet. Fra lavvoer og sykler til spikkekniiver og stormkjøkken – her deles friluftslivet i praksis.

Tekst: Lotte Størksen

I snitt 20 produkter sirkulerer ut og inn hver eneste dag – og det kan være hva som helst: lavvo, frisbeegolf, fjellsko, eller en pulk. I dag har Frilager over 4000 artikler i omløp, og antallet øker stadig.

Frilager Haugalandet er et samarbeid mellom Haugesund Turistforening, Røde Kors og Friluftsrådet Vest, og drives etter prinsippet om delingsøkonomi: Friluftsutstyr skal ikke støve ned i en kjeller – det skal brukes og deles.

– Dette er ekte bærekraft. Når mange deler, trenger vi totalt sett mye mindre utstyr, sier Helge Bro Matland, daglig leder i Frilager Haugalandet.

Frilager er etablert i kommunene

Haugesund, Karmøy, Tysvær, Vindafjord, Bokn og Sveio. Med tilskudd fra Bufdir og samarbeid med kommunene blir utstyr lånt til skoler og har etablerte hentesteder og/eller aktivitetssteder. I løpet av året vil Frilager Haugalandet også finnes i Sauda, Etne og Utsira.

Det er skoler og organisasjoner som benytter Frilager aller mest, men privatpersoner kan også leie alt utstyret. Skoler bruker utstyret i skoletiden, mens speidere, turistforeningen, Røde Kors og andre organisasjoner bruker det på ettermiddager og helger. På denne måten får utstyret maksimal bruk – samtidig som det blir tatt godt vare på.

– Vi har klassesett av utstyr som spikkekniiver og kompass. Det vi har på lager, har vi mye av slik at vi kan sende hele grupper på tur. Etter bruk vrenses telt og lavvoer for tørk, teltpluggen telles og barduner sjekkes, og du skal alltid være trygg på at alt utstyret du leier er i bra stand og uten å mangle noe, forteller Matland.

Logistikken er omfattende. Frilager har stort lager med utstyr, samt egne aktivitetssteder og hentesteder. Aktivitetssteder er der det finnes utstyr som passer til området og årstiden, som kanoer, sit on top-kajakk og SUP-brett ved vann og sjø, eller ski om vinteren. Aktivitetssteder finner du på Gofarnes (Kopervik),

Helge Bro Matland. Foto: Lotte Størksen

Kanoutlån på Gofarnes. Foto: Frilager

Dragavika, Eivindsvatnet, Lindøy, Olalia (ski om vinteren), Vibrandsøy, Vigdarvatnet og Haugesund folkebibliotek (sykler). Hentesteder er hvor du som leietaker ønsker å hente det du trenger. Det er hentesteder i Aksdal (Tysvær), Bokn, Etne, Haugesund, Sveio og Ølen. Bestilling av utstyret gjøres på frilager.no.

Det at organisasjoner har friluftsutstyret sitt i et felles lager, som også er allmenn tilgjengelig, med at vi ansatte i Frilager tar oss av logistikk og vedlikehold, frigjør tid til de som skaper aktiviteter.

Nylig ble det satt ut to sit on top-kajaker på Vibrandsøy, som har plass til to voksne og ett barn i hver kajakk. Årer og redningsvester er i bod ved Villa Vibrandsøy. Leiepris? 75 kroner dagen.

Haugesund Turistforening samarbeider godt med Frilager. For eksempel på Vibrandsøy, står vi for hyttedriften med Villa Vibrandsøy og Frilager Haugalandet supplerer med utstyr til frilftsaktivitet med de nye kajakkene, sier daglig leder Rune Stumo i Haugesund Turistforening.

Frilager Haugalandet har i tillegg til Helge Bro Matland 2 ansatte i deltidstiltinger. Om noen med hengerlappen kunne tenke seg å bidra frivillig, eller vil se til at alt er i orden ved aktivitetsstedene, tar han gladelig imot en epost til helge@frilager.no.

– Og skal du ha ett turtips for sommeren? Lån en kano på Lindøy og padle ut til Høvringøy kysthytte, smiler Helge Bro Matland.

Redningsvester og årer. Foto: Frilager

BARNAS TURLAG

– TILBUD TIL BARNEFAMILIER

Barnas Turlag er DNT sitt tilbud til barnefamilier med barn i alderen 0 – 12 år. I Haugesund Turistforening har vi ulike turer og aktiviteter familier kan bli med på.

TURBOTURER 2025

Barnas Turlag Haugesund, Karmøy og Vindafjord har valgt ut fine turlagsmål for 2025! Barn opp til 12 år som går seks av turene innen 30. november og sender oss registreringsskjema får premie.

BARNAS TURLAGS-POSTKASSAR I ETNE

Barnas Turlag Etne har satt opp 10 turpostkasser rundt om i kommunen. Sesongen varer fra 1. oktober til 30. september. Barn i alderen 0–12 år får premie ved besøk på 5 poster eller flere – og en ekstra fin premie ved alle 10. Etter sesongen inviteres det til avslutningsfest med premieutdeling.

BLI MED BARNAS TURLAG PÅ TUR!

I regi av Haugesund Turistforening har vi fem ulike Barnas Turlag som arrangerer overnattingsturer, søndagsturer eller kveldsmatturer. Turene er med på å skape naturopplevelser for livet.

Høstens første turer:

- 17. august: Krabbefisketur i Sveio
- 30. august: Vikingovernattings-tur til Bukkøy
- 7. september: Kom deg ut-dagen

TURBOKLUBB

Turboklubb er et fast fritidstilbud. Her møter de en fast gjeng annenhver uke og koser seg ute i naturen. Det er Turboklubber i Kopervik, Haugesund, Vormedal og Skudenes.

FINN 5 FEIL

Følg oss på Facebook og Instagram!

Barnas Turlag på Haugalandet

barnasturlaghgsdturistforening

Se dnt.no/haugesund for mer informasjon

Fra venstre Alf Gunnar Lasen, Svein Ove Enerstvedt, Arne Espeland.
Foto Andreas Steinsnes.

NY BRO I ETNEFJELLET

Når du følger T-merkingen til Storavassbu fra Blomstølen, Frette eller Løkjelsvatn, må du krysse elva Holsnåna. De siste årene har det vært lengre perioder

med høy vannføring her, noe som har gjort det vanskelig å krysse elva. Tidlig i juni ble bro over Holsnåna satt opp! Det er en helårs bro, som også ble en liten

attraksjon i Haugesund sentrum på foreningens 100-årsdag, når Sti- og vardekomiteen «prøvebygde» broa ved Steinparken.

5 TURER MED SAUDA TURLAG

Hver vår lanserer Sauda Turlag «5 turar» – fem fine turmål hvert år. Du kan bli med på fellesturer i mai og juni, eller gå turene på egen hånd fram til 1. oktober.

Et turhefte med beskrivelser og kart koster 100 kr og selges hos Intersport Sauda og Nuten sport fra slutten av mai. Turene er godt merket og passer for de fleste (lett til middels vanskelighetsgrad).

Går du minst tre av turene, er du med i trekningen av gavekort – hovedpremien er på 1500 kr! For å delta, lever svarslippen innen 1. oktober.

Ved hengebrua i Nesavatnet, her hadde biler kjørt før oss!

En slukøret Vesla med feil redningsvest

Skogskano?

Inger og Anne PÅ EVENTYR I SVEIO

Tekst og bilder: Inger K. Haavik med god hjelp av Anne Grutle

Februar 2021 var kald og under frysepunktet lenge nok til at det la seg sikker is på vatnene på Haugalandet. Etterhvert kom det også et fint snølag på toppen, ideelt for en skitur. Fristelsen ble for stor, dette var en "once in a lifetime" mulighet og vi, Inger og Anne, fikk med oss Erling og Leif pluss Anne sin venninne, Unn. Turen gikk over Nesavatnet, videre over Haukåsvatnet, Moldbrekkevatnet, Sagvatnet, Linstjørna, Liervatnet og til slutt Joavatnet der vi gikk i land ved vannverket. En fantastisk tur i strålende sol på varierende underlag.

På snødekt is var føret perfekt, men terrenget mellom vatnene var ikke akkurat tilrettelagt for skigåing, der var det kryping og åling mellom brake og krattskog med skiene i nevene.

Det ble sommer og tanken på å ta den samme turen til vanns ble fristende. Med

Ally-kano måtte det bli en fin tur. Fordi Joavatnet er drikkevann i Sveio, ble starten lagt til Liervatnet. Men Erling og Leif feiga ut, de ble ikke med. Men Vesla og Tutta hadde ingen innvendinger, for border-collier er alle turer like velkomne.

Etter en trøblete montering av Ally-kanoen skulle Vesla få på seg redningsvesten som Anne hadde kjøpt, gullungen måtte ha redningsvest! Å få den på var heller ikke lett, og latteren ble høylytt da vi oppdaget at Anne hadde tatt på henne et av barnebarna sin redningsvest. Vesla så ganske slukøret ut da hun forsto at det var henne vi lo av. Vesla sin redningsvest lå igjen i skapet hjemme, så vi valgte å satse på at hun holdt seg flytende for egen maskin.

Målet var selvsagt å padle de samme vatnene vi hadde krysset på ski halvannet år tidligere og til slutt ende opp på

Mækjeland ved Nesavatnet. Været var fint og optimismen stor da vi la ut på Liervatnet. Etter en heller dårlig erfaring med små hjul, hadde Anne kjøpt ei tralle med store hjul til kanoen slik at forseringen av terrenget mellom vatnene skulle gå fint. Da vi hadde krysset Liervatnet og kom til lands i andre enden, var det tydelig at her var det lenge siden det hadde vært sauer på beite. Brake og småskog stod som en vegg foran oss.

Vi som har et langt liv med orienteringsløp bak oss, visste selvsagt hva som møtte oss, men det er stor forskjell på å sno kroppen gjennom brake og kratt og å få en kano gjennom det samme. Sagen som vi hadde glemt å ta med oss, ble umiddelbart et stort savn. Men å gi opp var ikke noe alternativ. Hjulene ble montert og vi skubba og dro, kanoen skulle igjennom. Mutteren på det ene hjulet forsvant

Tutta, en svært fornøyd passasjer.

i blåbærlyngen, men med bakgrunn i MacGyver på TV i ungdommen, ble problemet løst med et hundebånd og hjulet fungerte igjen.

Tungt var det, men utrolig gøy å slepe en kano gjennom der den absolutt ikke hører hjemme, tett skog med innslag av brake og velte trestammer. Over koller, gjennom grøfter og mellom trær, etter hvert kom vi fram til neste vatn, Linstjørna, og etter nok en forsering gjennom skog og kratt kom vi oss videre til Sagvatnet.

Etter hvert som timene gikk, innså vi til slutt at å rekke seks vatn den dagen var umulig, en 80-års dag på ettermiddagen satte og en stopper for det. I tillegg måtte vi innrømme for oss selv at det var mer strev å dra med seg en kano enn ski over strekkene mellom vatnene. Langs Sagvatnet gikk det en skogsvei og vi gikk i land,

fikk hjulene på kanoen og dro den med oss nedover mot Ervesvågen. Da vi gikk forbi et flott restaurert småbruk innerst i Ervesvågen, lurte de som var der fælt på hvor i alle dager vi kom fra. Det var nok ikke vanlig se to gråhårede damer komme nedover veien med kano på slep og med to hunder oppi.

Vi hadde en flott og minnerik dag, en opplevelse Erling og Leif etter vår

mening gikk glipp av. Om de er enige, får de svare for selv. Men kjekke var de, og kom og plukket opp to damer som nok hadde kommet på bedre tanker, nemlig å droppe de tre siste vatnene denne gangen. Planen er å padle fra Moldbrekkevatnet, videre over til Haukåsvatnet og Nesavatnet en annen gang. Når? Nei det vet vi ikke selv, men en gang. Og bursdagsselskapet? Inger og Erling rakk det såvidt.

FELLESTUR TIL ØVRE SANDVATN

Gruppen på Inste tinden.

Helgen 15-16. mars arrangerte Haugesund Turistforening fellestur fra Røldal skisenter og inn til Øvre Sandvatnbrakka som drives av Sauda Turlag.

Tekst: Knut Lund Jacobsen **Foto:** Inger Åmodt

Værmeldingen for helgen var ikke spesielt god med mye vind og litt nedbør lørdagen, men det var varslet bedre vær søndagen. Været for helgen totalt ble en del bedre enn det yr varslet i forkant. Lørdagen ble ikke fullt så sur som vi fryktet og søndagen ble enda bedre enn meldt den også. Slik kan det jo ofte være.

Vi var totalt 10 personer som startet med friskt mot lørdag morgen fra Røldal skisenter. Da været var surt i høyden hadde vi fått beskjed av turlederne om å ta med og på slalåmbriller ved starten fra Røldal skisenter. Vi tok heisen til topps i anlegget og vi merket vinden godt, særlig i siste del av heistraseen.

Turen gikk greit over toppen etter vi gikk av skiheisen. Noe snøføyke og vind imot var det, men det var ikke så fryktelig ille heller, men slalåmbriller var nok en god idé. Straks vi passerte toppen og startet nedrennet mot Hadle Grøne lettet det i skydekke og vinden avtok noe. Etter noen litt utfordrende bakker ned til Hadle Grøne gikk resten av turen til hytta som en lek med vinden i ryggen over Hadle Grøne og Øvre Sandvatn. En liten matbit ble det før vi var fremme på hytta etter knappe tre timer fra skisenteret.

Turprogrammet annonserte mulig topptur til Inste Tinden lørdagen og mu-

lig retur via Røldalssåta søndagen. Med det været vi hadde lørdagen konkluderte vi med at eventuelle topper fikk vente til neste dag. Det ble ikke noe mer skitur lørdagen etter innlosjering på hytta. Hytta var kald ved ankomst, og det gjaldt å få fyr i ovnen fortest mulig for å få varme i hytta. Det tok litt tid før det ble særlig varmt, men vi fikk god varme i hytta innen middagstid.

Turlederne og frivillig sjefskokk Roald stod for matlagingen i henhold til tildelte arbeidsoppgaver. Roald disket opp med et aldeles nydelig biffmåltid med godt tilbehør bestående av smørdampet ris med vårløk og bearnaisesaus.

Det smakte veldig godt med et varmt måltid etter en frisk dag ute. Vi fikk en trivelig kveld sammen i en lun og varm hytte og praten gikk løst. Hytta er ikke så veldig stor og har 10 sengeplasser, så det var akkurat tilstrekkelig til oss. Mange var trøtte etter en lang dag så det ble ikke så sent før vi fant sengene, det ble nok i hvert fall ro på hytta innen det skal være ro i henhold til DNT-reglementet.

Neste morgen våknet vi til sol fra skyfri himmel og det gjaldt å komme seg fort ut av hytta for å utnytte denne fine dagen. Vi ble enige om at vi ville prøve å komme oss opp på Inste Tinden vest av hytta før vi returnerte til skisenteret. Denne toppen var jo en del av opprinnelig plan for turen. Vi ble anbefalt feller opp da det er en jevn og noen steder bratt stigning hele vegen opp. Sekkene kunne ligge igjen på hytta og vi kunne ta det mest nødvendige med i lommer. Da ville bestigningen av toppen bli noe lettere.

Det ble en fin tur opp, og enda finere da vi nådde toppen på 1526 meter over havet. Det blåste litt da vi startet og på toppen, men vinden avtok utover dagen. Bortsett fra litt skyer i de siste stigningene før toppen gikk vi i stort sett sol fra skyfri himmel og da vi nådde toppvarden ble det skyfritt igjen. På toppen måtte vi fotografere litt før et fint nedrenn ventet på oss. Det var (stort sett) fint å renne ned, selv om det var noen unntak, med ca. 10 cm nysnø fra dagene før oppå et hardpakket snølag.

Klar for avreise fra Øvre Sandvatnhytta.

Vel nede ved hytta etter et fint nedrenn, det ble nok noen fall for noen, ventet siste etappe til skisenteret etter en matpause i hytteveggen. Nå var det blitt skikkelig varmt og fint i vårsola, da det nå var omtrent vindstille. Turlederne loste oss nå en litt annen rute tilbake til skisenteret enn den vi gikk fra skisenteret lørdagen. Vi gikk relativt bratt opp fra hytta sørøstover i solsteiken og ikke nordover over Øvre Sandvatnet. På toppen var det lett kupert terreng bort til skisenteret i en mer nordvestlig retning. Vi hadde Smalåtinden et stykke til venstre for oss og til høyre kunne vi se bort til Rødalssåta. Tur til Rødalssåta får bli ved en annen anledning, da vi hadde gått langt nok i og med at vi hadde besøkt Inste Tinden.

Vi kom innpå alpintraseen litt nedenfor toppen av skibakken. Da gjenstod det bare å ta det rolig ned skibakken. Det er jo litt mer krevende å renne ned med fjellski og litt stor ryggsekk sammenlignet med alpinski uten sekk. Siste etappe ned tok vi det letteste alternativet, nemlig løypa langs gamlevegen, som er greiest når man har fjellski.

Tidsforbruk på søndagens etappe inkludert turen opp til Inste Tinden ble rundt seks timer, eller muligens noe i overkant.

Alle var enige om at dette hadde vært en flott helgetur på ski i høyfjellet, og takk så mye for god turledelse til Inger Åmodt og Ivan Hauge.

Arvid Inge Rafdal, styreleder Rolf Børseth og Sven Oscar Larsen. Foto Lotte Størksen

TO NYE ÆRESMEDLEMMER I HAUGESUND TURISTFORENING

På Haugesund Turistforenings 100-års jubileumsfest den 22. mars 2025, ble Sven Oscar Larsen og Arvid Inge Rafdal utnevnt som nye æresmedlemmer i foreningen. De har begge et langt og aktivt virke for HT bak seg.

Tekst: Per Qvale

Styreleder Rolf Børseth gikk i sin tale ved utnevnelsen grundig gjennom den betydelige innsatsen begge har gjort for turistforeningen. Vi skal i denne artikkelen begrense oss til noen få stikkord:

Sven Oscar Larsen har vært varamedlem til styret, styremedlem og styreleder i samlet sju år. Han har også vært med i en lang rekke komiteer og utvalg, hyttevakt, revisor og vært turlleder både vinter og sommer

Arvid Inge Rafdal har bl.a. vært varamedlem til styret, styremedlem og styreleder i tre år. Arvid Inge har gjennom mange tiår vært en aktiv turlleder, med særlig vekt på skiturer. Han har også vært hyttevakt og medlem av ulike komiteer og utvalg.

HT-nytt vil gratulere de to nye æresmedlemmene med en velfortjent utnevning!

TIDLIGERE ÆRESMEDLEMMER

Haugesund Turistforening fikk sitt første æresmedlem allerede i 1935, da Peder Bjordal ble utnevnt. Peder Bjordal var en av ildsjelene i Haugesunds fjell-lag og også en av stifterne av Haugesunds Turistforening. Han var også en iherdig pådriver i HTs svært aktive periode fra stiftelsen i

1925 og fram til krigen. Bertram Andersen ble utnevnt som æresmedlem i 1947. Han var styreleder i HT da krigen kom til Norge, men ble avsatt av nazimyndighetene i januar 1942. Andersen var også styreleder i 1946-47.

I 1960 ble det utnevnt ikke mindre enn tre nye æresmedlemmer: Øystein Lande, Chr. Aug. Sandvig og Kolbein Sund, alle med lang og solid innsats i foreningen, bl.a. som styreledere, eller formenn, som det het den gang.

I 1977 ble Niels Robert Johannessen og foreningens nestor, Olav Halvorsen, utnevnt som æresmedlemmer. Lars (Lasse) Skjoldal fikk sin utnevning i 1988, mens Eivind Hammer ble æresmedlem i 1995. Karl Andreas (Kalland) Knutsen ble utnevnt til æresmedlem i 2007.

Våre to nye æresmedlemmer går dermed inn i rekken på i alt 12 personer som har fått denne utmerkelsen i løpet av HTs 100 første år. Alle utnevnelsene er solid begrunnet og vel fortjent!

Om man skal tenke på framtidige æresmedlemmer, er det kanskje mulig å tenke at neste æresmedlem kunne være en kvinne? Først etter ca. 80 år fikk HT sin første kvinnelige styreleder i 2004. Etter 100 år er kanskje tiden inne for å få et kvinnelig æresmedlem?

HISTORIA OM DRENGEN OG TAUSA SOM VILLE HA KVARANDRE

av Inger K. Haavik og Lilly Sofie Ottesen

Den første onsdagsturen dette året gjekk i flott vårver til Dreng, toppen på 277 moh. og som ligg like aust for Førde i Sveio. Til trass for at fleire stod fast i trafikk-køa i Haugesund, klarte me til slutt å samla turgjengen ved samfunnshuset i Førde der me starta turen.

Kvifor heiter toppen Dreng, var eit spørsmål som kom. Eit godt spørsmål, då Dreng er eit uvanleg namn på ein fjelltopp. Det kan vera mange svar på kvifor toppen heiter Dreng, men Unn Rognrud, naturlosen denne ettermiddagen, hadde eit spanande alternativ og me fekk høyra historia om drengen og tausø. Den hadde Unn fått frå Ole Jacob Ravn Ottesen og søstera Lilly Sofie Ottesen som hadde skrive ei skuleoppgåve med eit sagn som utgangspunkt:

På 1600-talet budde det ei ung taus på ein av gardane i Førde. Sonen på garden, ein ung og kjekk gut, hadde forelska seg i tausø, og ho i han. Men dei kunne jo ikkje bli sett saman - kva ville folk sei! Dei lurte lenge på kva dei skulle gjera, men til slutt fann guten på at han kunne kle seg ut som ein dreng slik at ingen kjende han att. Han fann nokre passande klede i drengestova, og i dei møtte han tausø både titt og ofte.

Men etter nokre månader ville dei gifta seg, og dei gjekk til frua for å fortelja henne dette - det fekk breista eller bera. Fekk dei ikkje lov, hadde dei bestemt seg for å røma. Då frua fekk høyra at dei ville gifte seg, vart ho ute av seg og sa at det ikkje kom på tale eingong. Frua var livande redd for kva bygdefolket ville seia hvis dei fekk veta dette. Difor gjekk ho rett til ei gamal kjerring som budde like ved garden for å spørja henne til råds. Det var mange som meinte at ho var ei trollkjerring, og slik såg ho ut og.

Ho hadde svart flokete hår, buskete augebryn og eit nifst uttrykk i andletet.

Turgjengen på Dreng.

Kleda var gamle, grå filler og treskorne store og klumpete. Alle borna i bygda var redde henne, og dei vaksne var ikkje heilt trygge på henne dei heller. Dei einaste som såg ut til å lika henne, var fuglane, og dei sverma til gjengjeld rundt henne og huset hennar til alle døgnets tider.

Joda, kjerringa skulle ta seg av paret ho, det var greitt det.

“Drengen” og “Tausø” hadde rømd med ein gong dei hørde reaksjonen til frua, og nå var dei alt langt på veg. Men kjerringa var rask til beins, og ho tok dei snart att. Ho gav dei kvart sitt spark bak og begge for opp i lufta og landa på alle fire, akkurat som to fjell. Og der ligg

“Dreng” og “Tausø” den dag i dag, akkurat som dei har gjort i over tre hundre år.

Men historia er ikkje slutt enno.

Då kjerringa sparka, mista ho den eine skoen. Den for over Solheimshaugen og landa midt ute i fjorden. Der ligg “Kjerringeskjer”, og det er aldri nokon som går i land der, bortsett frå fuglane.

For turgjengen denne ettermiddagen, blei turen noko meir enn ein vanleg onsdagstur, for når me stod på Dreng kunne me sjå over til Tausø og med sagnet friskt i minne, såg me tausø klart og tydeleg, det er ei ung jente som ligg der borte.

HØVRINGØY KYSTHYTTE ER ÅPNET

Lørdag 5. april ble den nye Høvringøy kysthytte offisielt åpnet av varaordfører i Karmøy kommune, May Synnøve Rygh. Til stede var også nestleder i HT-styret May Britt Vihovde, representanter fra administrasjonen, styret og frivillige – både hyttevakter og dugnadsfolk – som har gjort hytta klar for bruk. Det ble en fin markering med omvisning, kake og kaffe i vårsola.

Hytta har tre soverom med totalt 7 sengeplasser, samt en sovesofa i stua. Opphold må bestilles på forhånd for å motta kode til nøkkelboksen.

KOM DEG TIL HØVRINGØY MED KAJAKK ELLER KANO

Det er flere adkomster til Høvringøy kysthytte, og alle innebærer egen båt, kajakk eller kano. Det er parkeringsplasser og mulighet for sjøsetting av kajakk og kano fra Lindøy, Ognahavn og Føresvik på Bokn. På UT.no finner du mer informasjon om hytta og padleruter.

Fornøyd turfølge på Ryvarden.

TUR TIL RYVARDEN

Det er tre stier mellom Mølstrevåg og Ryvarden. Den 30. mars møttes 22 deltakere, 2 turledere og lokalkjente Ingrid Bergersen for å gå alle stiene. Det kraftige regnværet som har vært det siste halve døgnet er over og sola kikker innimellom fram.

Tekst: Svanhild Storstein **Bilder:** Jenny Midbjør og Svanhild Storstein

Vi startet med å gå stien rundt Kvednavatnet. Selv om vi er langs kysten så tar denne stien oss med inn i skogen. Når vi kommer opp til Kvednavatnet åpner landskapet seg opp. Ingrid Bergersen forteller om bruken av vatnet før i tiden og nå. Det kan være storfe på det ene beite om sommeren/høsten. Resten av området ut til Ryvarden er sauebeite. På slutten av stien endrer terrenget seg og det et område med svaberg.

Kyststien til Ryvarden tar oss med til Steinbruddet (nedlagt i 1935) som har levert granittstein til både rådhuset og diverse kaier i Haugesund. Her er det et flott kaianlegg og rester av skinnbanen. Ved Fauskebukta får deltakerne balansert på berg, hoppet fra stein til stein og klatret til utsiktspunkt. Sporty

gjeng som klarer dette fint. Praten går fint hele turen og folk koser seg. Litt lenger oppe åpner utsikten seg mot Ryvarden fra en vinkel mange ikke er vant til. Her blir det et naturlig fotostopp.

Ute ved Ryvarden blåser det godt, men vi finner lune steder hvor sola varmer godt. Da er det tid for pause og vi spiser nista.

Med ny energi starter vi på stien som går mot Lyngholm. Vi stopper og ser på steinformasjonen som ser ut som en skilpadde. Det foretas bråtebrenning stykkevis hvert år, det er kun en uke etter sist brenning, så lukter det tydelig og du ser det godt på vegetasjonen. Om kort tid vil lyngen spire friskt på nytt. Etter 1 km på stien kommer stikrysset mot Mølstrevåg

som er godt merket. Landskapet endrer seg fra kyst til lyngheier. Ut på sommer/høst blir lyngen et fantastisk syn.

Sti og vardekomitéen har gjort et godt arbeid på stiene ved Ryvarden og det er lagt ut mange klopper (trebroer) over våte områder. Vi var veldig glad for disse kloppene på turen siden det har vært store nedbørsmengder de siste dagene.

Etter drøyt 8 kilometer er det en godt fornøyd gjeng som er tilbake til Mølstrevåg.

Ikke vært her enda og har lyst til å teste stiene? Det er gode informasjonsskilt ved stiene eller bruk ut.no for mer info.

TILBAKEBLIKK

Noen av hyttene til Haugesund Turistforening i 1987 (og 1991).

Tekst og foto: Lars Kristian Gjerde

Blomstølen i 1972 (foto: Kristian Magnus Vikse) og i 1987. "Gamlehytta" var den eneste hytta på Blomstølen i 1987 (+ et uthus), og det er ikke store forandringen fra 1972, kun noe oppussing og vedlikehold innvendig og utvendig.

Løkjelvatnhytta slik den så ut i 1991. Den var da eid av Haugesund Elektrisitetsverk, men fra 1981 hadde HT en avtale med elektrisitetsverket om å få låne hytta til turistforeningshytte. Etter 2000 fikk HT overta hytta, som senere ble erstattet av nåværende hytte, bygd i samme stil som den gamle. På bildet ser en at det er utført noe vedlikeholdsarbeid, gjort av HT og materialene bekostet av elektrisitetsverket. Til høyre i front ser en det såkalte «Turistrommet».

Sandvasshytta i 1965 (foto: Eivind Vorland) og i 1987. Sandvasshytta var på 1950- og 1960-tallet lite brukt, og stod i 1965 til forfalls. På 1970-tallet ble hytta satt i stand og pusset opp, og bruken tok seg kraftig opp. I dag er hytta revet og erstattet med ny (fra 2010) stor og flott hytte.

Simlebu i 1987. Hytta ble bygd i 1977, så her er den 10 år gammel. Bak til venstre kan en skimte toppen av uthuset, som ble revet etter at sikringshytta ble bygget i 1995.

BLI INSPIRERT TIL Å TA MED MATEN UT!

Det er noe magisk med å dele et måltid ute i naturen. Når vi samles rundt bålet, skjer det noe mer enn bare matlaging; vi skaper minner og naturopplevelser for livet.

HILDES INGEFÆREPLER

Ingredienser

- ♦ 1-2 epler i båter eller biter
- ♦ 1 ss sukker
- ♦ 2 ss sitronsaft
- ♦ Litt kanel
- ♦ 1-2 ts finhakket fersk ingefær
- ♦ Smør til steking

Utstyr

- ♦ Stormkjøkken/primus/ved og fyrstikker til bål
- ♦ Stekepanne
- ♦ Stekespade

Hvordan går du frem?

- ♦ Stek eplene møre i smør sammen med ingefær
- ♦ Tilsett sitronsaft, kanel og sukker
- ♦ Stek til sukkeret er lett karamelisert

Tips

- ♦ Du kan erstatte fersk ingefær med tørket ingefær
- ♦ Topping kan være pisket krem, vaniljesaus eller kesam

Oppskriften er hentet fra boka #eteute – kreativ turmat av Hilde Grøtte. Flere oppskrifter på eteute.no.

Bruk bålrett

- ♦ **Velg riktig sted:** Tenne bål på et trygt sted, unna brennbart materiale, bebyggelse og tenn der det ikke er fare for brann.
- ♦ **Generelt bålforbud:** 15.april – 15. september er det generelt bålforbud. Noen kommuner (bl. a. Haugesund) har forbud mot å brenne mål og bruke primus hele året.

- ♦ **Bruk etablerte bål plasser:** Hvis det finnes en bål plass, benytt den. Dette reduserer skader på naturen. Fjern evt rester av bål plass om du etablerer en ny bål plass.

- ♦ **Tenn bål på en sikker måte:** Bruk tørre kvister, bark eller tennbriketter for å starte bålet.

- ♦ **Hold bålet under kontroll:** Pass alltid på bålet, og vær oppmerksom på vinden.

- ♦ **Bruk riktig materiale:** Bruk kun naturmaterialer som ved og kvister. Unngå å bruke plast, metall eller annet avfall.
- ♦ **Slukk bålet skikkelig:** Når du er ferdig, sørg for å slukke bålet helt med vann eller sand. Det skal ikke være glør igjen. Husk å ha med vann til slukking om du ikke er i et området med vann.
- ♦ **Rydd opp etter deg:** Ta med deg søppel og eventuelle rester av bålet. La området være ryddig for neste besøkende.

KYSTHYTTER

FLOKEHYTTENE

VILLA VIBRANDSØY

BLOMSTØLEN

NORDVIKGÅRDEN

HØVRINGØY KYSTHYTTE

GEITUNGEN FYR

OLALIA FJELLSTOVE

FJELLHYTTER

haugesund.dnt.no/hytter

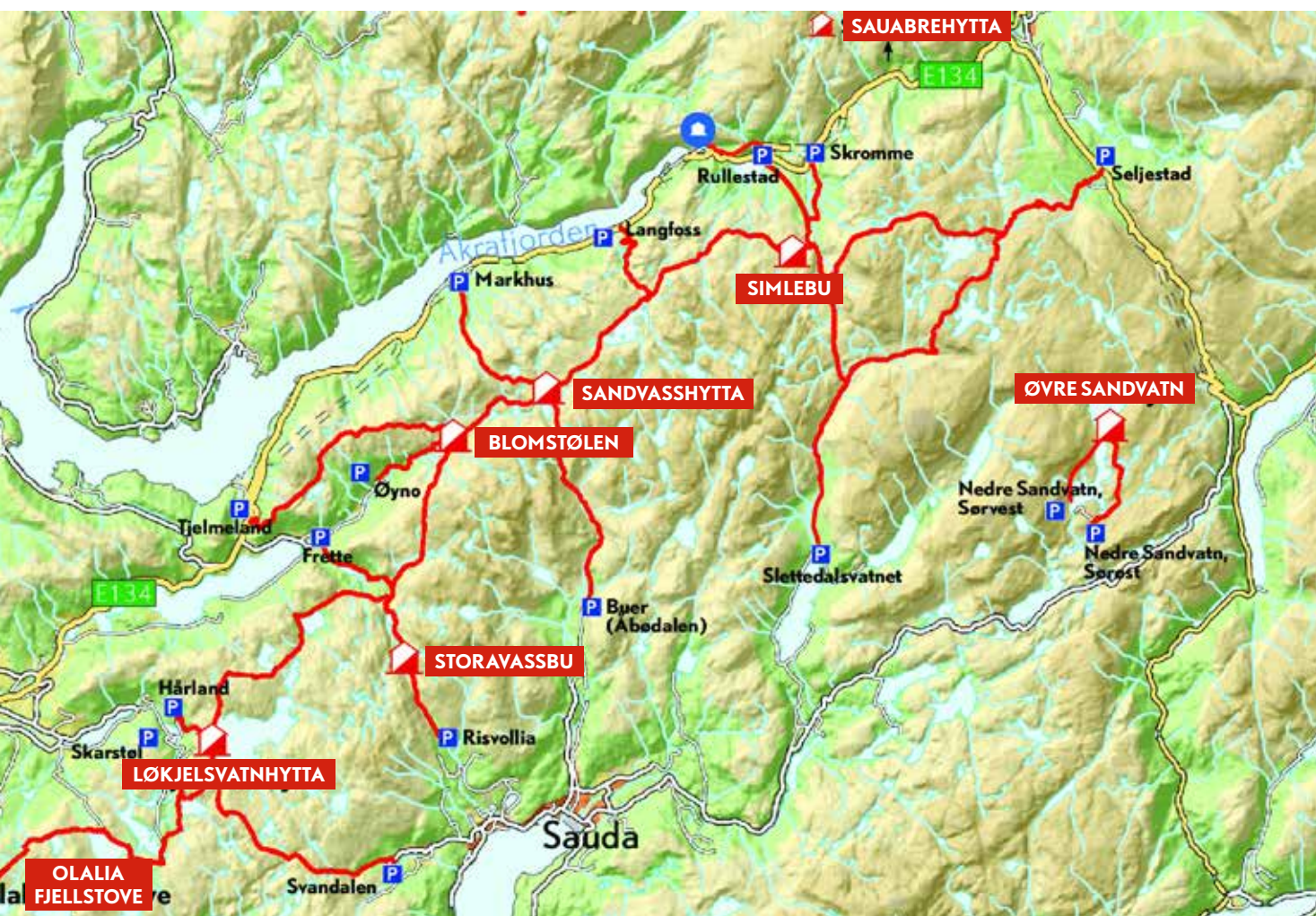
SANDVASSHYTTA

SIMLEBU

SAUABREHYTTA

LØKJELSVATNHYTTA

STORAVASSBU

ØVRE SANDVATN

VÅRE TURVENNER

NorEngros

Haugaland Engros

HAUGALAND RENGJØRINGSSERVICE A/S

 Ølen Betong

430
GRAFISK

**GRASROT
ANDELEN**
NORSK TIPPING

**STØTT OSS MED DIN
GRASROTANDEL!**

Les mer på grasrotandelen.no

**STØTT HAUGESUND
TURISTFORENING VED
GI DIN GRASROTANDEL
TIL OSS.**

**PÅ DEN MÅTEN ER DU
MED PÅ Å BESTEMME
HVEM SOM SKAL FÅ
OVERSKUDET FRA
NORSK TIPPING.**

Haugesund Turistforening

Org. nr. 971 157 100

Ta med deg strekkoden og ditt
spillekort til en av Norsk Tippings
mange kommisjonærer.

32774971157100

VÅRE TURVENNER

Tradisjon, kvalitet og kreativitet blandet med entusiasme er oppskriften på godt storkjøkkenmiljø. Du finner oss over hele landet.

www.norröna.net

Norröna
STORKJØKKEN

VI I HAUGESUND
TURISTFORENING
ØNSKER ALLE VÅRE
MEDLEMMER
EN RIKTIG SOMMER

IVERSENKØGEN.NO

VI VOKSER MED DEG

Vi tilbyr komplette regnskapstjenester, forretningsførsel og rådgivning. Hagland Finans bistår gjerne i den løpende oppfølging av din virksomhet med oppgaver som regnskap og lønn, og som rådgiver ved etablering, kjøp og salg av virksomhet, generasjonsskifte eller finansiering. hagland-finans.no

REGNSKAP | LØNN | FORRETNINGSFØRSEL | RÅDGIVNING

**BYGGMESTER
HELGE KVALE**

+47 909 92 944
post@byggmesterkvale.no

Har bygget hytter for Haugesund
Turistforening siden 2004

INTERSPORT®
HAUGESUND A/S
SPORTSBUTIKKEN VED EDDA KINO
Tlf. 52 72 17 40 post.haugesund@intersport.no

STORCASH

VÅRE TURVENNER

Når du vil vise igjen!
ARGUS PROFIL

post@argusprofil.no / mob 48348059 / argusprofil.no

Din bedrift i HT-Nytt?

Ta kontakt med daglig
leder Rune Stumo for mer
informasjon,
rune.stumo@dnt.no

Allsidighet er vår
styrke - fra små
oppdrag på hytter
og bolig, til større
nærings- og
industribygg

Bjelland VVS AS
Hverdager: 08:00-15:30 Telefon: 52 70 45 30
Kvalamarka 29, 5514 Haugesund
VB.no

Bjelland VVS AS

Haugesund Turistforening

Velkommen innom Tursenteret

Velkommen innom Haugesund Turistforening på Bytunet for
en hyggelig prat om tur eller medlemskap, og her finner du
også turutstyr som kart, kompass, ullundertøy, luer, buffer,
staver, sengesett og lakenposer, bøker, kopper og termos.
Medlemsrabatt på alle varer!

Åpent hverdager kl. 10.00-15.30

DNT butikken

Enda flere varer finner du på [DNTbutikken.no](https://dntbutikken.no)

KRAFTIGE INNTRYKK

Turen opp var slitsom, men verdt hvert eneste skritt. Din egen kraft har tatt deg hit, høyt over verden og med solen i ryggen. Slike øyeblikk gir ny kraft til kropp og sjel. Haugaland Kraft er stolt over å støtte Haugesund Turistforening. Noe som bidrar til å gjøre naturen tilgjengelig for oss alle.

Vi ønsker alle haugalendinger en god tur!

